

ΤΟΥ ΒΟΥΝΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΛΟΓΓΟΥ

Του διασήμου Γάλλου συγγραφέως
ΑΛΦΟΝΣ ΝΤΩΝΤΕ

Τ' ΑΣΤΕΡΙΑ

"Όσοι αγαπούν και νοσταλγούνε τη ζωή του άγρου, τών κάμπων, του ύπαιθρου, θα διαβάσουν άσφαλώς με εύχαρίστηση το θαυμάσιο αυτό διήγημα του Ντωντέ, το άριστουεγγραμματικά μεταφρασμένο.

Τόν καιρό που φύλαγα τὰ κοπάδια στό Λυμπερόν, περνούσα βδομάδες ολόκληρες χωρίς νά ιδῶ ψυχή, μονάχος στά βοσκοτόπια μέ τὸ σκύλλο μου τὸ Λαμπρὶ καὶ τὰ πρόβατά μου. Μόνο κάποτε—κάποτε περνούσε ἀπὸ τὰ λημέρια μου ὁ ἐρημίτης τοῦ Μόν—ντέ—λ'Όθρ, ἀναζητώντας ἀπλοϊκοὺς ἀνθρωπάκους, εἴτε ξεχώριζα ἀπὸ μακριὰ τὴ μουντζουρωμένη ὄψη κανενὸς καρβουνιάρη ἀπὸ τὸ Πιερόν. Μὰ κι' αὐτοί, ἀγαθοὶ ἀνθρώποι εἶχαν καταντήσει σιωπηλοὶ ἀπὸ τὴ μοναξιά, ἔχασαν κάθε διάθεση γιὰ κουβέντα καὶ δὲν εἴξεραν τίποτα ἀπ' ὅσα λέγονται κάτου στὰ χωριά καὶ στὶς πολιτείες. "Ἐτσι ὅταν κάθε δεκαπέντε μέρες ἀκουγα τὸ κουδούνι τοῦ μουλαριοῦ τοῦ ὑποστατικοῦ μας ποὺ κουβαλοῦσε τὶς προμήθειες τῆς δεκαπενταμερείας καὶ ἔβλεπα λίγο—λίγο νὰ ξεπροβάλλῃ ὁ ὑποταχτικός, εἶτε τὸ κόκκινο κεφαλόδεμα τῆς θεῆς—Νοράντ, δοκίμαζα πραγματικὴ εὐτυχία. Παρακαλοῦσα νὰ μοῦ διηγηθοῦν τὰ νέα τοῦ χωριοῦ, τὰ βαφτίσια, τοὺς γάμους. Μὰ ἐκεῖνο ποῦ μ' ἔκαιε πιὸ πολὺ ἦταν νὰ μάθω τί γίνεται ἢ θυγατέρα τῶν ἀφεντικῶν μου, ἢ κυριὰ μας ἡ Στεφανίτσα, ἢ πιὸ δημοφῆ τοῦ τόπου. Χωρὶς νὰ φαίνωμαι διι με νοιάζει καὶ πολὺ, ρωτοῦσα ἀν συγχρόπῃταις στὶς γιορτὲς καὶ στὶς βεγγέρες, κι' ἀν ἀποχτοῦσε ὅλο καὶ καινούργιους θαυμαστές. Καὶ σ' ὅσους θὰ μὲ ρωτοῦσαν τι μὲ μέλλει ἐμένα, φτωχὸ βοσκαροῦδι τοῦ βουνοῦ γιὰ τέτοια, θ' ἀπαντοῦσα πὼς εἶμαι εἰκοσι χρονῶν καὶ πὼς αὐτὴ ἡ Στεφανίτσα εἶνε τὸ πῆλο δημοφῶ πλάσμα ποῦ εἶδα στὴ ζωὴ μου.

Ἀδικὸν κάποια Κυριακὴ ποῦ κερύμενα τὶς προμήθειες τῆς δεκαπενταμερείας, ἔτυχε νάρθουν πολὺ ἀργά. Τὸ πρῶτὸ συλλογιζόμενον «φταίει ἡ μεγάλη λειτουργία» κατόπι, κατὰ τὸ μεσημέρι, ἔπιασε μιὰ δυνατὴ μπόρα καὶ λογάριζα πὼς δὲ θὰ μπορούσαν νὰ βγάλουν τὸ μουλάρι σ' ἐκείνους τοὺς δρόμους ὅπως εἶχαν καταντήσει. "Υστερα κατὰ τὶς τρεῖς σὰν ἐξαστέρωσε πειὰ ὁ οὐρανὸς καὶ τὸ βουνὸ λαμποκοποῦσεν ἀπὸ τὰ νερά ποῦ χτυποῦσ' ὁ ἥλιος, στὸ μουρμουρίσμα τῶν φύλλων ποῦ στάλαζαν καὶ στὸ κελάρυσμα τῶν χειλιτισμένων ρακιῶν, ξεχώρισα τὸ κουδούνι τοῦ μουλαριοῦ γοργὸ καὶ χαρῶμενο σὰν ἦχο Πασαλινῆς καμπάνας. Μὰ τὸ μουλάρι δὲν τ' ὤδηγοῦσεν οὔτε ὁ ὑποταχτικός, οὔτε ἡ γρηῖα Νοράντ. Τ' ὤδηγοῦσε...μαντέψατε ποιός;. "Ἡ δεσποινίδα μας, παιδιὰ μου. "Ἡ ἴδια μας ἡ δεσποινίδα καθισμένη κυπαρισσόχορη ἀνάμεσα στὰ καλάθια τὰ λυγαρία, ροδοκοκκινισμένη ἀπὸ τὸν ἴερα τοῦ βουνοῦ καὶ τὴ διόσια τῆς μπόρας. "Ὁ μικρὸς ἦταν ἀρρωστος, ἡ θεῖα Νοράντ εἶχε ἄδεια νὰ πάη στὰ παιδιὰ της. "Ἡ δημοφῆ ἡ Στεφανίτσα μοῦ ἔδειξε ὅλα αὐτὰ περυσίντας ἀπὸ τὸ μουλάρι καὶ ἀκόμα μοῦ εἶπε πὼς ἔφτανε ἀργά γιὰτὶ ἔχασε τὸ δρόμο. Μὰ καθὼς φάνταζε ἔτσι ὁμορφοστολισμένη μὲ τὴν κορδέλλα της, μὲ τὰ λουλούδια της, μὲ τὶς δαντέλλες της, ἔμοιαζε πὼς ἀργοπόρησε σὲ κάποιο χορὸ, παρὰ πὼς ἔχασε τὸ δρόμο ἀνάμεσα στὰ χαμόδεντρα. "ὦ ! τὸ ὦραϊο τὸ πλασματάκι ! Δὲ χόρταιναν τὰ μάτια μου νὰ τὴν θεωροῦν. "Ἡ ἀλήθεια εἶνε πὼς δὲν τὴν εἶδα ποτὲ ἀπὸ τόσο κοντά. Κάποτε τὸ χεῖμάνα σὰν κατέβαιναν τὰ κοπάδια στὸν κάμπο, στὸ χεῖμαδιὸ καὶ γύριζα τὴ νύχτα στὸ ὑποστατικό, περνούσε βιαστικὴ τὴ σάλα δίχως νὰ μιλᾷ στοὺς ὑπηρέτες, πάντα στολισμένη καὶ περήφανη λίγο. Καὶ τώρα τὴν εἶχα ἐκεῖ μπροστὰ μου μονάχα γιὰ μένα. "Ἦτανε νὰ χάσω τὸ μυαλό μου !

Σὰν ἔβγαλε τὶς προμήθειες ἀπὸ τὰ καλάθια ἡ Στεφανίτσα, ἀρχίσε νὰ βλέπῃ μὲ περιέργεια δλόγυρά της. "Ἀνασηκλώνοντας λίγο τ' ὦραϊο της φόρεμα τὸ κυριακάτικο μπῆκε στὸ μαντρί καὶ ζήτησε νὰ ἰδῇ τὸν τόπο ποῦ κοιμώμουν, τὸ παχνὶ μὲ τ' ἄχυρα καὶ τὴν προβιά, τὴν καπὸτα μου ποῦ κρέμονταν στὴ μάντρα, τὴν ἀγκλίτσα μου, τὸ ντουφεκὶ μὲ τὴν τσαμαζοπέτρα. "Ὅλα τοῦτα τὴ διασκέδαζαν. "Ἐδῶ λοιπὸν ζῆς, φτωχὲ μου βοσκὲ ; Πόσο θὰ στενοχωριέσαι σὰ βρῖσκεσαι καταμώναχος. Τι κάνεις ; Τί συλλογιέσαι ; Μοῦδρχονταν ἡ ἐπιθυμία νὰπαντήσω : «Ἐσὼς, κυριὰ μου» καὶ δὲ θάλεγα ψέμματα. Μὰ ἦτανε τόσο μεγάλῃ ἡ ταραχὴ μου, ποῦ δὲν εὗρισκα λέξῃ νὰ εἰπῶ. Ἐαρωθῶ πὼς τὸ ἐννοιοῦθε ἡ κακιά καὶ «εὐχαριστιόταν νὰ μεγαλώῃ τὴ στενοχώρια μου μὲ τὶς ποηγιές της. Καὶ ἡ καλὴ σου, βοσκὲ, ἀνεβαίνει κάποτε νὰ σὲ βλέπῃ ; Βέβαια θάνε καβάλλα στὴ χρυσόξανθη κατοῖκα αὐτὴ ἡ νεράιδα ἡ Ἐστερίλ ποῦ τρέχει στῶν βουνῶν τὶς κορφές. Καὶ καθὼς μοῦ μιλοῦσεν ἡ Ἰβένη ἔμοιαζε τῆς νεράιδας Ἐσερὶλ μὲ τὸ γλεῦμα της χερσόγελο, τὸ κεφάλαι της

πού έπεφτε προς τὰ πίσω και τή βιάση της νά φύγη, πού έκανε τήν έπισκεπή της νά μοιάξη με έπιφοίτηση. Αντίο, βοσκέ. Στο καλό, κυρά.

Και νάτην φεύγει σερβόντας τάδεϊανά καλάθια της. Όταν σκαπέτης στο κατηφορικό μονοπάτι μου φαίνονταν πως τὰ χαλίκια πούτριζαν και κατακαλυούσαν κάτω από τὸ πόδι του μουλαριού έπεφταν ένα - ένα στην καρδιά μου. Τάκουσα κολλή-κολλή ώρα και όσο νά τελειώση ή μέρα έμενα σάν άποκοιμισμένος, άτολιμος νά κινηθώ, μη διώξω τόνερό μου. Τό βράδυ σάν άρχισαν νά γαλαζώνουν οί κοιλάδες και τὰ πρόβατα στριμώνονταν τόνα πλάι στέλλιο βελάζοντας για νά μπουν στο μαντρί, άκουσα νά με κράξη από τήν κατηφοριά ότι πειά γελαστή έπως πρώτα, παρά τρέμοντας από τὸ κρυθ, από τὸ φόβο κι από τὸ μουσκέμο. Φαίνεται πως κάτω στην πλαγιά βρήκε τή Σόργκ φουσκωμένη από τὰ βροχοπέριαι και θέλοντας με κάθε τρόπο νά περάση κινύνεψε νά πνιγη. Και τὸ πειδ φοβερό πού τέτοιαν ώρα ούτε έπερε νά σκεφτή καθόλου νά γυρίση στο ύποστατικό, γιατί μονάχη της δέ θάρρισκε ποτε τὸ δρόμο λοξέωντας κ' έγώ δέ μπορούσα νά φήσω έερο τὸ κοπάδι. Η σκέψη νά ξενοχήση στο βουνό τήν τυραννούσε πολύ γιατί θ' άνησυχούσαν οί κοιλίοι της. Έγώ τήν ήσύχαξα : Οί νόχτες τὸν Ιούλιο, κυρά μου, εινε μικρές. Εινε μιá κακή στιγμήουλα μονάκι. Φούντωσα μιá δυνατή φωτιά για νά στεγνώση τὰ πόδια της και τὸ φουστάνι της τὸ μουσκέμένο από τὰ νερά της Σόργκ. Ύστερα έφαλα μπροστά της γάλα και τυριά. Μά ή 'ρούλα δέ σκέφτονταν ούτε νά στεγνώσει, ούτε νά φάη και καθως έβλεπα τὰ χοντρά δάκρυα της πού κυλούσαν από τὰ μάτια της μ' έχονταν κ' έμε νά κλάψω. Σουρούπωσε πειά για καλά και στις κορφές τῶν βουνῶν δ' ήλιος πασπάλιζε μιá φατεινή σκόνη και ένας άτμός φατεινός κι αυτός ύψωνονταν από τή δύση. "Ηθέλα ν' έμεινόμουν στο μαντρί για νά ήσυχάση και άφου άπλωσα στο χόρτο μιá ώραία, παστρικά προβεία τήν καληνύχτισα και βγήκα νά κάτω απόξω μπρός στην πόρτα. Μάρτυράς μου ο Κύριος ότι μ' όλη τή φλόγα τῶν έρωτα πού μου καιγε τὸ αϊμα, καμιά πονηρή σκέψη δέ μου πέρασε από τὸ κεφάλι. Δέν έννοιωθα τίποτ' άλλο παρά μιá τρανή περηφάνεια σάν

Η ΑΓΑΠΗ ΔΙΑ ΜΕΣΟΥ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΓΕΝΕΩΝ

ΤΟ ΔΕΞΙΚΟΝ ΤΟΥ ΕΡΩΤΟΣ

Του ΕΤΙΕΝ ΡΕ'Υ'

(Συνέχεια εκ του προηγούμενου)

'Η εϋτυχεστέρα στιγμή εινε εκείνη πού λησμονάει κανει; τόν κόσμο όλον, για νά ένθυμηθή μόνον μιá ψυχή.

'Ορισμένως ο Θεός έπλασε τόν κόσμο, έν βρασιμψ ψυχικής όρμης. 'Απόδειξεις αί... γυναίκες.

'Η ούρα παίξει μεγάλο ρόλον στη ζωη τῶν ανθρώπων, για νά φανερώση τή σγγένειά τους προς τὰ ζωα.

'Ο Θεός έδωσε τήν ούρα εις τὰ ζωα της ξηράς, εις τὰ ψάρια, στα πετεινά του ούρανο.

'Η γυναίκες τήν προσθέσαν στα φορέματά τους.

'Ο γάμος εινε μιá εξευγενισμένη σωματεμπορία.

'Η γυναίκα πωλεί τόν έαυτο της, ο άνδρας άγοράζει τὰ παιδιά..

ΣΚΕΨΕΙΣ ΙΔΙΟΤΡΟΠΟΥ

'Επανερχόμεθα στις σκέψεις του ιδιοτρόπου, προς τόν μονογενή υιόν του :

Πολλοί φρονούν ότι εινε προτιμώτερο νά έξομολογηται κανεις, τόν έρωτά του άμέσως. Άλλοι προτιμούν νά τόν λένε κανά δόσεις.

'Εγώ σε συμβουλεύω τὸ έξηξ :

Νά υποθέσης ότι ή γυναίκα εινε φρούριο, συ δέ ο πολιορκητής. Νομίζεις ότι τὸ φρούριο αυτό θα κυριευθῆ με έφοδο; 'Εφοδος.

Φρονεις ότι ευκολότερα θα τὸ καταλάβης με πολιορκία; Πολιορκησέ το.

"Έχε όμως υπ' όψιν σου, ότι είν τὸ φρούριο «στερεϊται τροφιμων», υπάρχει έλις νά πετύχη ή πολιορκία, άλλως ή έφ' όσλον λόγη ή ύποχώρησις, πριν νά γινης γσιλος.

"Όσο στενές κ' άν εινε αί σχέσεις σου, με μιá γυναίκα, νά τής μιλές πάντα στον πληθυντικό.

Γιατί όταν εισαι μαζί της, σε κανέναν κύκλο ξένων, έχεις φόβο νά προδοθης.

Νά μην έξοικιώνεσαι ποτε με μιá γυναίκα, πού αρχίζεις νά τήν αγαπάς, γιατί εινε πολύ δύσκολο, έπειτα, νά στρέψης τὸ πηδάλιο στον έρωτα.

(Άκολουθεί)

Λίγο πάρα κάτω νά τὸ δικράνι, ή οί Τρεις Βασιλειάδες ('Ωρίων). Αυτό εινε τὸ ρολόι τῶν Βοσκῶν. Μόνον σάν τὸ κιντῆξω έξερο πως πέρασαν τὰ μεσάνυχτα. Λίγο πειά κάτω, πάντα προς τὸ νότο, λάμπει ο «Γιάννης του Μιλάν» (Σείριος). Νά τι μολογάνει οι βοσκοί γι' αυτό τ' άστέρι. Φαίνεται πως μιá νύχτα ο «Γιάννης του Μιλάν» με τούς «τρείς βασιλιάδες» και τήν «κλώσσα» (Πούλια) καλστέτηκαν στο γάμο κάποιου φιλικῶν τους άστεριου. Η «κλώσσα» πειά βιαστικῆ έφυγε, λένε, πρώτη και πήρε τόν άπάνου δρόμο, εκεί στα βαθεία τ' ούρανο. Οί «τρείς βασιλειάδες» έκοψαν παρακάτου και τήν έπρόφτασαν, μά αυτός ο τεμπέλης ο «Γιάννης του Μιλάν» πού αποκοιμήθη άπόμεινε εκειπίσω - πίσω και θυμωμένος για νά τούς σταματήση τούς πέταξε τὸ ραβδί του. Νά γιατί οί «τρείς βασιλειάδες» λέγονται ραβδί του Γιάννη Μιλάν.

Μά τὸ πειδ ώραίο άπ' όλα τάστέρια εινε «τάστέρι του βοσκου» πού μᾶς φωτίζει τήν αψη όταν σκαρίζουμε τὸ κοπάδι και ο βράδυ σάν τὰ μεσέυουμε. Τὸ λέμε και «Μαγκελόν», ή δμορφη ή Μαγκελόν πού κυνηγά τόν «Πέτρο της Προβάνς» (Κρόνος) και παντρεύεται με δαύτον κάθε έφτά χρόνια.

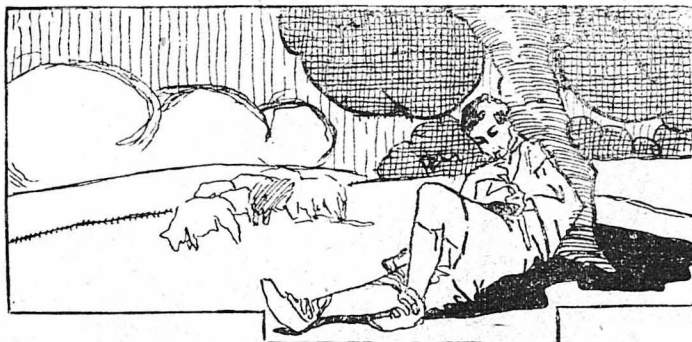
— Πως λοιπόν, βοσκέ, παντρεύονται και τάστερα;

— Μά βέβαια, κυρά.

Και καθως προσπαθούσα νά τής ξεγηήσω τι ήταν αυτοί οί γάμοι έννοιαισα κάτι δροσερό κ' άπαλό ν' άκουμπά στον όμο μου. 'Ηταν τὸ κεφαλάκι της, βαρμένο από τόν ύπνο πού άκουμπούσε άπάνω μου, ταλακωνοντας τις κορδέλλες του, τις δαντέλλες του και τὰ πλούσια του μαλλιά.

'Εμεινε έτσι δίχως νά σσελή ως τήν ώρα πού χλώμασαν στον ούρανο τάστέρια. Έγώ τήν έβλεπα νά κοιμάται ταραγμένος κάπως μά προφυλαγμένος από τις άγιες σκέψεις πού μου γεννούσαν ή έξάστηρη νύχτα. 'Επάνω και γύρω μας τάστερα τραβούσαν τὸ σιωπλό τους δρόμο σάν κανένα κοπάδι. Κάποτε μου φαίνονταν πως ένα άπ' αυτὰ τ' άστέρια παραστράτησε, κ' έγειρε νά κοιμηθῆ στον όμο μου.

(Άπό τὸ Γαλλικό Δ.)

Τόν καιρό πού φύλαγα τὰ κοπάδια στο Λυμπερόν...

σουρούπωσε πειά για καλά και στις κορφές τῶν βουνῶν δ' ήλιος πασπάλιζε μιá φατεινή σκόνη και ένας άτμός φατεινός κι αυτός ύψωνονταν από τή δύση. "Ηθέλα ν' έμεινόμουν στο μαντρί για νά ήσυχάση και άφου άπλωσα στο χόρτο μιá ώραία, παστρικά προβεία τήν καληνύχτισα και βγήκα νά κάτω απόξω μπρός στην πόρτα. Μάρτυράς μου ο Κύριος ότι μ' όλη τή φλόγα τῶν έρωτα πού μου καιγε τὸ αϊμα, καμιά πονηρή σκέψη δέ μου πέρασε από τὸ κεφάλι. Δέν έννοιωθα τίποτ' άλλο παρά μιá τρανή περηφάνεια σάν

μείναμε ο ένας πλάι στον άλλο, δίχως νά μιλούμε.

"Αν έπεράσατε ποτε νύχτα στην έξοχη θά ξερετε πως τήν ώρα πού έμεις κοιμούμαστε ένας μυστηριακός κόσμος ξεπνά στη μοναξιά και στη σιγαλιά. Τότε οί πηγές τραγουδούν πειδ λαγαρά και τὰ βουράκι πετούν φλογίτσες. Όλα τὰ πνεύματα του βουνου γυρνούν έλευτερα και στον άέρα πλανιώνται θροισματα κ' άόριστοι ήχοι σά ν' άκούσι κλαδιά πού μεγαλώνουν ή χόρτα πού φερώνουν. Τήν ήμερα εινε ή ζωη τῶν ζωντανῶν πλασμάτων, μά τήν νύχτα αρχίζει ή ζωη τῶν άψυχων. Σάν δέν εινε κανεις συνειδητός, φοβάται. Γιά τούτο και ή κυρά μας έτρεμε και χώνονταν σιμά μου στο παραμυθρότερο θροισμα. Σέ μιá στιγμή μιá λεπτή μελαγχολική φωνη ύψώθη από τὸ βουράκι πού λαμποκοπούσε παρακάτου κ' άνέβρη κυματιστή ως έμάς. Τήν ίδια στιγμή ένας διάττοντας γλύστηρης επάνω από τὰ κεφάλια μας προς τήν ίδια διεύθυνση σά νάφερνε μαζί του ένα φως τὸ παράπονο, πού ελχμε άκούσει.

— Τ' εινε αυτό; ρώτησε σιγαλά ή Στεφανίτσα.

— Μιá ψυχούλα πού πλαινει στον παράδεισο, κυρά, τῆς ελπαχ' έκανε τὸ σταυρό μου. Τόν έκανε κ' εκείνη κ' άπόμεινε συλλογισμένη.

"Υστερα γυρίζοντας κατά μένα, μου ειπε:

— Εινε αλήθεια λοιπόν, μπιστικέ, πως οί βοσκοί ειστε μάγοι;

— Καθόλου, κυρά μου. Μά έδω ζούμε πειδ κοντά στ' άστέρια και ξερούμε καλλίτερα τὸ γίνεταί, παρά οί άνθρωποι του κάμπου.

'Εκείνη κίτταξε πάντα ψηλά με τὸ κεφάλι άκουμπιμένο στην παλάμη, τυλιγμένη άνάμεσα σε προβείες σά νάτανε ένας μικρούλης ούρανος βοσκός.

— Πόσα έχει! Τι όμορφα πού εινε! Ποτε δέν ειδα τόσα. Ξέρεις τὰ όνόματά τους, βοσκέ;

— Μά βέβαια, κυρά. Νά ίσια από πάνω μας ο δρόμος τ' 'Αη-Γιάννη (Γαλαξίας). Πάει γραμμῆ από τή Γαλλία στην 'Ισπανία. Τόν χάραξε ο 'Αη-Γιάννης για νά δείχνη τὸ δρόμο στο γενναίο Καρλομάγνο όταν πολεμούσε τούς Σαρακηνούς. Πειδ κάτω βλέπεις «τ' άμάξι τῶν ψυχῶν» (Μεγάλη 'Αρκτος) με τούς άστραφτερούς ζευγούς του; Τά τρία τάστερα πού πάνε μπρός εινε τὰ ζω και τὸ μικρούτσικο κοντά στο τρίτο εινε ο άγογιάτης. Βλέπεις τριγύρω εκεινα τάστερα πού πέφτουν σά βροχή; Εινε οί ψυχές πού δέν τις θέλει ο Θεός κοντά του.